

OM DE GODE, GAMLE DAGE

Af Jens Prebensen,
ekstern konsulent i dofk

Man siger jo gerne, at alting var bedre i de gode gamle dage. Og sandelig, kigger man efter dårligheder i nutiden, skal man nok finde dem i rigt mål. Det var måske det, professor ved Videntcenter For Allergi Jeanne Duus Johansen mente, da hun sagde, at Homo sapiens' udvikling har været undervejs i omkring 6 millioner år, menneskets historie går 6.000 tilbage, og de første menneskabte kemikalier så dagens lys for kun 150 år siden. Det giver noget at tænke over.

Hun sagde det på en særdeles spændende og veltilrettelagt konference d. 4. april, som Sundhedsstyrelsen var vært for. Emnet var allergi over for kemiske stoffer med fokus på huden, og der var et flot og stort opbud af eksperter, som kunne fortælle om fortrædelighederne ved tungmetaller, konserveringsmidler og parfumestoffer. Også frisørernes udsættelse for kemiske stoffer blev bragt på bane.

Fra salen blev der bekymret spurgt til, hvad vi kan gøre, hvorfor der ikke bliver gjort mere, og hvad der dog skal blive af os. Og det er selvfølgelig kun godt, at der er mennesker, som bekymrer sig og kerer sig for vores ve og vel, for det er en af de stærke drivkræfter i samfundsudviklingen. Så det er bestemt ikke for at postulere, at tingenes tilstand ikke kunne være bedre. Men vil det ikke for en gangs skyld være i orden for en stund at stoppe op og se sig over skulderen og spørge, om det faktisk ikke er blevet bedre?

RØDE HÆNDER OP TIL ALBUERNE

Det spurgte jeg oldermannen for dofk Fyn Jens E. Behrndtz om. Ham kender de fleste af bladets læsere, og de vil vide, at han har en lang og so-

lid karriere inden for frisørfaget. Uddannet som svend helt tilbage i 1960'erne har han arbejdet og fulgt udviklingen aktivt inden for frisørfaget så længe, at han om nogen kan sætte fingeren på, om frisørerne har det bedre i dag end dengang.

Han kunne godt huske, hvordan han som elev i sit første læreår blev sat til at vaske hår hele dagen, og det gav røde hænder helt op til albuerne. Han kom også ind på diskussionen i starten af 1990'erne, om frisører blev hjerneskadede i faget, hvilket viste sig ikke var tilfældet.

Ganske vist kom punktudsugning først op i 1990'erne, brugen af handsker var i de tider kun for "tøsedrenge", og man udførte afblegninger, som krævede kradse kemikalier og en blandingsproces, der var skrap for næsen. Senere, i hans aktive periode op gennem halvfjerdserne og begyndelse af firserne, var permanent det helt store hit – ofte op til 6 – 8 behandlinger om dagen. Til gengæld var du ikke så tit i berøring med væsken undervejs, og Jens syntes, at processen med hårfarver, der vandt frem i 1990'erne, var værre lugtmæssigt. Alligevel var det meget sjældent, man hørte om syge frisører på grund af kemien. Hørte man om problemer, var det mere, fordi ryg og ben var blevet nedslidte.

MERE SIKRE PRODUKTER OG PROCESSER

Ja, jeg har jo nu afsløret, at min historik inden for frisørfaget ikke er lang, slet ikke så lang som Jens'. Jeg havde derfor sat næsen op efter, at Jens vil fortælle om, at mange flere blev syge førhen. Og hvorfor så det?

Fordi jeg som kemiker ved, at vi – netop drevet af de førnævnte eksperter – har været igennem en enorm udvikling på området. Ikke mindst kemien har været igennem en kraftig regulering over de seneste 20 år.

Således har den europæiske kosmetiklovgivning været igennem flere gennemgribende ændringer og nærmer sig nu mere og mere lægemiddellovgivningen. Kernen i lovgivningen er, at kosmetiske produkter, også dem der anvendes af professionelle, skal være sikre at anvende; viser det sig, at et kosmetisk produkt er farligt for brugeren, bliver det fjernet fra markedet. Adskillige stoffer må ikke anvendes i kosmetiske produkter, og for mange andre er der fastsat strenge grænser for, hvor meget der må bruges af dem i det enkelte produkt. Produkterne skal gennemtestes, før de kommer på hylderne i butikkerne, og producenterne skal føre register over, når de kommer under vejrs med, at en bruger er kommet uheldigt af sted med et af deres produkter. Der skal være fuld indholdsdeklara-

tion på produkterne, og de skal have en udførlig instruktion i, hvordan de bruges på sikker vis. For blot at nævne nogle af kravene.

OPSTRAMNING PÅ ARBEJDSMILJØET

Også på arbejdsmiljøområdet er der sket en opstramning med grænseværdier for stoffer i luften, krav om udsugning og udluftning, tilrettelæggelse af processer og anvendelse af værnemidler. Som Jens fortalte var hverken udsugning eller handsker særligt udbredt i starten af 1990'erne. At det nu burde være umuligt at finde en frisørsalon uden udsugning skyldes på den ene side myndighedernes nidkære kontrol, men i ikke mindre grad en holdningsændring i branchen. Tilsvarende er sket for brugen af handsker, der i dag vel kan sammenlignes med at bruge sikkerhedsselen i bilen. Bedre og bredere uddannelse og almindelig omsorg for sig selv og sine ansatte spiller en væsentlig rolle her.

Kravene og omsorgen bygger på et solidt grundlag af stadigt større viden, og den skal eksperterne have al æren for. Vi ved i dag langt, langt mere om de kemiske stoffer og deres påvirkning af sundheden, end vi gjorde for 20 år siden. Nye analysemetoder er kommet til, stofferne kan designes langt mere præcist til deres formål og fremstilles i en meget høj renhedsgrad, og vi er blevet meget bedre til at måle, hvor meget vi udsættes for stofferne i dagligdagen, og på de sygdomme, de eventuelt forårsager. Det samme gælder for de instrumenter og værnemidler, vi bruger. Og med den større viden kan vi udvikle nye produkter, som er mere sikre for brugeren, og tilrettelægge bedre processer, der mindsker risiciene.

EN POSITIV SPIRAL

Alt det nævnte indgår i en positiv spiral, hvor øget opmærksomhed på risikominimering driver den fortsatte opstramning af krav og innovation af nye produkter og processer. En verden uden risici kommer vi aldrig til at opleve, heller ikke for den kemi der anvendes i frisørsalonen. Dertil er vi alt for forskellige, og vi har gennem hele menneskets historie levet med risici – risiko er et grundvilkår i livet. Men set i lyset af udviklingen over de sidste 20 år kan vi da godt tillade os at sige, at vi er kommet et kæmpeskridt videre.

Vi må selvfølgelig ikke lade os forblænde af, at vi nu står bedre i forhold til for 20 år siden – vi skal blive ved med at lytte til eksperterne og vurdere og tage deres gode råd til os. Men det skal pointeres, at de farver der dagligt bruges i salonerne er godkendt af den danske Miljøstyrelse. dofk er af den opfattelse, at såfremt der skal ske ændringer i brugen af vore produkter, så skal det selvfølgelig ske i EU regi.